

Évközi 13. vasárnap

1Kir 19,16b.19-21

„Illés odament hozzá és rávetette köntösét”

Végül Elizeust, Safát fiát, Abel-Melochából kend fel magad helyett prófétává. (...) Amikor onnét elment, találkozott Safát fiával, Elizeussal. Éppen szántott, tizenkét pár ökör haladt előtte, maga pedig a tizenkettedik pár mögött haladt. Illés odament hozzá és rávetette köntösét. Az otthagya az ökröket, Illés után szaladt és így szólott: „Engedd, hadd adjak előbb búcsúcsókot apámnak meg anyámnak, aztán követlek.” Azt mondta neki: „Menj csak, de térj vissza! De hát mit tettem veled?” Azzal (Elizeus) elment, fogta a pár ökröt, feláldozta, majd az ekét felhasználva megsütötte az ökröket és odaadta az embereknek, egyik meg őket. Aztán elindult, Illés nyomába szegődött és a szolgálja lett.

A szöveg Illés próféta utódjának, Elizeusnak, Sefát fiának (Kr. e. 850–800 k.) a meghívásáról szól, aki tekintélyes földművelő család tagja volt. Azonnal elbúcsúzott szüleitől, hogy prófétatanítványként kövesse mesterét. Mint ilyen, bensőséges kapcsolatot alakított ki Illéssel, aki szintén igyekezett minden kívánságát teljesíteni. Azt is kérte mesterétől, hogy Isten lelke kétszeres erejű legyen benne, mint ahogy Illésben volt. De erre Illés azt felelte, hogy ez Istentől, nem pedig tőle függ. A legnagyobb adomány, amit Istentől kapott, hogy láthatta Illés menny-beemelkedését (2Kir 2,12.13,14). Öröksége lesz Illés palástja, amelynek segítségével kelt át a Jordánon (2Kir 2,8.14). Ez a csoda szerez neki tekintélyt a többi próféta előtt, akik vezetőjüknek fogadják őt. Illés a Baál prófétákat pusztította el (1Kir 18,22–40), Elizeus az Isten dolgain csúfolódó ifjakat (2Kir 2,23–24). Leginkább Szamariában tartózkodott, de megfordult a Kármel-hegyen is. Súnémban egy jómódú, gyermektelen házaspárnál lakott, akiknek később született gyermekéről is prófétált, és amikor az meghalt egy betegség következtében, feltámasztotta ő is, mint Illés az özvegyasszony fiát. Éhség idején élelmet adott az éhezőknek, és a prófétatársainak adott mérgezett italt közömbösítette. Ő kente fel Jéhu királyt (Kr. e. 841–814). Politikai tartalmú jóslataival nemcsak tekintélyt szerzett, hanem befolyásolta a politikát is. Acháb király (Kr. e. 874–853) házával szóba sem állt, csak a jámbor Jozafát királlyal elegetett szóba. Utolsó próféciája Jórám királyhoz (Kr. e. 848–841) szólt, akinek az arám hatalom leveréséről beszélt (2Kir 13,15–19).

Bár a nevéhez több csoda fűződik, mint Illéséhez tekintélyben nem érte el mesterét.

Az Újszövetségben Illést háromszor is említik, míg Elizeusról csak egyszer emlékeznek meg a szövegek (Lk 4,27) – akkor is mesterével együtt szerepel.

Itt egy szabálytalan prófétai meghívásról van szó. Legtöbb esetben a prófétát maga Isten szólítja meg és hívja el a feladatra. Itt viszont Illés közvetíti ezt a meghívást a köpenyrátétellel mint szimbolikus aktussal. Elizeus igazi prófétai tettei valójában csak a mestere égbe való emelkedése után kezdődnek. Az is világos, hogy a szervezett prófétaiskolákban játszik vezető szerepet. Izrael vezetésében a prófétáknak – mint a karizmatikus hatalom képviselőinek – mindig nagy szerepük volt. Ők voltak a vallási szellem és a szövetségi hűség őrei olyannyira, hogy számos történész szerint maguk a választott nép tagjai soha sem tartották meg igazán a szövetséget, amely csak a próféták vallása volt. Vagyis néhány tucat ember tartotta ébren azt az ideát, amely az egész társadalomban – a kettős királyság idején – soha sem vált követett normává. Ezt az állítást sem tagadni, sem igazolni nem lehet. Annyi bizonyos, hogy a próféták mindig szemben álltak a politikus királlyal és a túlélésért vallását is feladni kész néppel. Tudták, a választott nép csak akkor maradhat meg, ha megtartja vallását is. A politikai túlélés a vallás halála árán vagy a vele egyenlő szinkretizmus miatt a választott népet nem személyében, hanem lelkében öli meg.

Az igazi vallásosság, az igazi Isten iránti tisztelet mindig a lélek és az egyén elköteleződésének dolga. Soha nem képes egy egész társadalom azonos intenzitással vallásos lenni, sőt még egy vallási intézmény képviselői sem képesek azonos szinten elkötelezettek lenni. Minden korban szükség van olyan személyekre, akik önként vállalják ezt a feladatot. Ezek egy láncolatot alkotnak, az egyiktől átveszi a másik a megbízást és a feladatot is. A katolikus egyház szentjei, korunk szentjei éppen úgy prófétai feladatot látnak el, mint az ószövetségi nép életében élt próféták. Sőt Isten népe akkor válik erőssé, ha benne a prófétai küldetés megerősödik. Ha lemond erről a küldetésről, akkor tanrendszert képviselő szervezetté válik, és nem lesz többé Isten jele az emberek között.